

Renny Ramakers viert 25 jaar Droog

Expo, boek én veel toekomstplannen...

Hoewel ze intussen 71 lentes telt, bruist Renny Ramakers van de energie. Enthousiast praat ze over het verleden, maar nog liever over de toekomst. In de Amsterdamse hoofdzetel van Droog, waar ooit de dankzij Rembrandt van Rijn wereldberoemde staalmeesters samenkwamen en nu designliefhebbers uit de hele wereld halt houden voor een hapje en een drankje, blikt ze terug én vooruit.

TEKST: **ELIEN HAENTJENS**

“Een kunstenaar vertrekt vanuit zijn eigen wereld en persoonlijke oeuvre, terwijl een ontwerper commentaar geeft op onze maatschappij.”

Exact 25 jaar geleden zette Renny Ramakers samen met ontwerper Gijs Bakker met de presentatie 'Droog' de designweek in Milaan op stelten. Als reactie op het te stilistisch uitgepuurde, geperfectioneerde karakter van design brachten ze een groep ontwerpers samen die de band met het dagelijkse leven aanhaalden en 'droge' of 'nuchtere' ontwerpen maakten. "Ik merkte een aantal jonge designers op die voor eenvoud, no-nonsense en ironie kozen, maar ook voor hergebruik en een sterk concept. Een van de eerste ontwerpen die me inspireerde was het lampje 'Set Up Shades', dat Marcel Wanders in 1988 ontwierp. Hij gebruikte een eenvoudige lampenkap, maar door er vijf op elkaar te plaatsen wist hij een verrassend ontwerp te realiseren. Diezelfde twist vind je terug in '85 lamps' van Rody Graumans, waarbij 85 gloeilampen gecombineerd zijn tot één grote luster. Sinds die eerste presentatie stonden we elk jaar in Milaan, telkens met een ander thema, zoals 'Dry Tech' over de ambachtelijke benadering van high-techmaterialen, 'Go Slow' of 'Do Create' over cocreatie. In 2009 vertrok Gijs Droog en ging ik alleen verder. Zo volgden er in Milaan projecten als 'downloadable design' en 'saved by droog', over het redesign van producten uit faillissementsveilingen. Twee jaar geleden trokken we voor het laatst naar Milaan. Met 'Construct me' toonden we er onze versie van ijzerwaren en verbindingstukken. Op die manier maakten we het doorgaans onzichtbare zichtbaar. Het was mijn laatste statement in Milaan", vertelt Ramakers. "Intussen zitten heel wat stukken in museumcollecties over de hele wereld, en dan vooral in het Centraal Museum van Utrecht. Binnenkort gaat ons archief naar de Rijksdienst Kunsthistorische Documentatie in Den Haag, Museum Kranenburg brengt met 'Do it like Droog' een historisch overzicht en samen met Aaron Betsky werk ik aan een publicatie rond mijn visie op vormgeving."

Schoonheid met een twist

Niet alleen binnen het kader van Droog, maar ook bij het stadsproject 'Design + Desires' en het gloednieuwe 'Brave new works' vormt de relevan-

tie voor mens en maatschappij een van de hoofd-ingredienten. Die fascinatie ontstond tijdens haar studies Kunstgeschiedenis in Leiden. "In eerste instantie vond ik vormgeving een vervelend vak. Het ging alleen over oude kunstnijverheid. Tot ik tijdens een excursie naar Moskou en Sint-Petersburg oog in oog kwam te staan met de constructivistische theepot die Kazimir Malevitsj in 1923 had ontworpen. Ik vond hem prachtig en ben me gaan verdiepen in de achtergrond. Toen ik zo de productiekunstenaars ontdekte die geïnspireerd door de Russische revolutie ophielden met schilderijen maken en in plaats daarvan de fabrieken gingen, besloot ik me in vormgeving te specialiseren. Het is die combinatie van maatschappelijk engagement en een verrassende esthetiek die me boeide. Nog altijd moeten objecten voor mij in eerste instantie mooi zijn, maar er moet tegelijk meer achter zitten: ze moeten betekenis hebben. Neem bijvoorbeeld de 'Tree Trunk Bench' (1999) van Jurgen Bey. De opdracht was een bank voor een park te ontwerpen. De ontwerper vond dat je geen bank hoeft te ontwerpen. Je kunt even-

openingspagina

Richard Hutten, 'Tea for one theepot', 2012. In de moderne wereld zijn er veel mensen die genieten van hun eigen kopje thee. Voor deze theepot is de helft van een standaard Chinese theepot in tweeën gesneden. Zo heeft u het geheel voor uzelf!

linkerpagina

Marcel Wanders, 'Knotted Chair', 1996, geproduceerd door Cappellini. Wat de Knotted Chair zo bijzonder maakt is dat hij gemaakt is van geknoopt touw dat bestaat uit een kern van koolstofvezels en een top laag die verhard is met epoxyhars.

portret

Renny Ramakers. Foto: Jouk Oosterhof.

onder

Jurgen Bey, 'Tree trunk bench', 1999. Het grappige is dat Tree trunk bench zonder de boomstam wordt geleverd. Het idee is dat je de drie leuningen zelf op je eigen boomstam schroeft. Jurgen Bey vindt dat het zonde is om hout eerst weg te halen, te bewerken en dan weer terug te brengen. Mocht je een boomstronk hebben liggen, haal hem niet weg, maar geef hem een nieuw doel door er drie bronzen leuningen op te zetten. Foto: Gerard van Hees.

"Ik wil aantonen dat luxe en milieubewustzijn niet schraal hoeven zijn, maar ook overdadig kunnen zijn."

rechts
Pieke Bergmans, 'Crystal Virus', 2007. Deze serie kristallen vazen is met de hand gemaakt met meester-glasblazers en geregiseerd door Pieke Bergmans. Grote hete kristallen bubbels worden op houten meubels gedrukt en terwijl het kristal in het hout brandt, is een deel van de houtstructuur in de vaas geïntegreerd. Vaas en meubels worden vervolgens samen weergegeven als een installatie.

onder
Dirk Vander Kooij, 'Chubby Chair', 2012. De 3D-geprinte stoel is opgebouwd uit zeer stevige lagen, gemaakt van gerecycleerde kunststoffen van afgedankte koelkasten.

rechtsonder
Rody Graumans, '85 Lamps chandelier', 1992. Foto: Gerard van Hees.

“Toen ik tijdens mijn studies Kunstgeschiedenis productiekunstenaars ontdekte die geïnspireerd door de Russische revolutie ophielden met schilderijen maken en in plaats daarvan de fabrieken ingingen, besloot ik me in vormgeving te specialiseren.”

goed op een omgevallen boom zitten. Daar had hij het dus bij kunnen laten. Maar juist door de toevoeging van de klassieke bronzen rugleuningen krijgt de bank een nieuwe betekenis. De ontwerper brengt verschillende werelden bij elkaar waardoor het ontwerp iets mysterieus krijgt. Het geeft de bank een twist, waardoor letterlijk iedereen ze mooi vindt.” Hoewel Droog soms bestempeld wordt als het begin van de designartbeweging, plaatst Ramakers zelf de nodige kanttekeningen bij de stroming. “Aangezien het design dat wij brengen niet voortkwam uit de opdracht van een bedrijf, maar wel vanuit het onderzoek rond een bepaald onderwerp, is het conceptueller. In die zin sluit het aan bij de kunst. In dat onderzoek zit tegelijk het grote verschil met kunst. Want een kunstenaar gaat uit van zijn eigen wereld en persoonlijke oeuvre, terwijl een ontwerper

commentaar geeft op onze maatschappij. Daarom ben ik niet geïnteresseerd in design uit dure materialen dat louter en alleen voor galerijen is gemaakt. Neem bijvoorbeeld die houten tafel van Pieke Bergmans. De glazen erop waren makkelijk te verkopen, maar de tafel zelf niet. Mensen zagen de brandplekken als schade, terwijl ze net volwaardig deel uitmaken van het concept.”

Geitenwollensokkenimago

Een ander terugkerend element is de alternatieve, transdisciplinaire manier waarop Ramakers naar de werkelijkheid kijkt. Daarbij ziet ze wat als een

probleem wordt bestempeld vaak juist als uitdaging en creatief uitgangspunt. “Zo wilde ik, toen ik werd gevraagd voor een project in China, de Chinezen niet leren om origineel te zijn, maar wel om hen te stimuleren in waar ze goed in zijn, en dat is hun kopieercultuur, maar dan op een creatieve manier. Daaruit ontstonden producten als de halve theepot of het aquarium met een Chinees restaurant erin. Ik bekijk dingen graag vanuit een ander perspectief dan men gewend is.” “Voor de stadsprojecten zie ik diversiteit als middel tot innovatie. Zo verzamelen we via ons platform ‘Social City’ wereldwijd visies op de droomstad. Die virtuele informatie heeft het Nederlandse-Oostenrijkse bureau TD Architects omgezet in een concreet ontwerp waarin de diversiteit van dromen en wensen bij elkaar komt. Maar ook bij een opdracht van de gemeente Amsterdam voor een onderzoek in het kader van de jeugdwerkloosheid in de Amsterdamse Dapperbuurt wilde ik een andere aanpak dan simpelweg bedrijven en jongeren bij elkaar brengen. We onderzochten hoe de jongeren uit deze buurt zich op internet gedragen en op basis daarvan stuurden we een campagne rond met de vraag of ze van hun passie hun droombaan zouden willen maken. Daaruit bleek dat een meerderheid niet voor een baas wilde werken, maar als zelfstandige. Dat werpt een heel nieuw licht op de zaak. Met deze projecten willen we burgerinitiatieven

en stadsplanners, ofte stadsdromers en stadsmakers, verbinden.”

Met een bijzonder aanstekelijke drive licht Renny Ramakers haar nieuwste project toe. Hoe het er precies zal uitzien en wanneer de lancering volgt, is nog koffiedik kijken. Maar het concept is in grote lijnen uitgezet. “Momenteel zie ik twee grote stromingen in de designwereld: ontwerpers die zich bezighouden met social design, en zij die zich focussen op materialen. Dat kan zowel over hergebruik gaan als over het ontwikkelen van nieuwe, natuurlijke materialen. Ontwerpers moeten concrete oplossingen zoeken die ervoor zorgen dat we niet langer een aanslag op onze grondstoffen plegen. Een mooi voorbeeld daarvan is het werk van Dirk Vander Kooij, die via 3D-printing stoelen maakt uit gerecycleerde, gebruikte koelkasten. Terwijl het in 1993 een statement was om het hergebruikte materiaal zichtbaar te laten, zijn we dat stadium nu voorbij. Hergebruik moet iets normaal worden, en dus niet meer te zien zijn”, vertelt Ramakers. “Anderzijds zijn er natuurlijke materialen zoals algen en paddenstoelen. Ze mogen niet langer gewoon interessant zijn, maar moeten ook echt mooi worden. Met zijn 3D-geprinte glazen uit algen verricht Eric Klarerbeek op dat vlak interessant werk. Met ‘Brave new works’ wil ik geen nieuw label oprichten, maar ontwerpers ondersteunen om van hun experimenten echte producten te maken en ervoor te zorgen dat dit soort ontwerpen van hun geitenwollensokkenimago afkomen. Ik wil aantonen dat luxe en milieubewustzijn niet schraal hoeven te zijn, maar ook overdadig kunnen zijn. Of hoe ethiek en esthetiek hand in hand moeten gaan.”

boven

Tejo Remy, ‘De Rag chair (Voddenstoel)’, 1991. Deze stoel wordt letterlijk van oude vodden gemaakt. Hierdoor ziet elke stoel er anders uit. Metalen trekbanden houden de stof bij elkaar. Aan de onderkant van de stoel zit nog een plaat multiplex om het geheel te laten staan. Het principe van de Rag chair is dus super eenvoudig, en dat maakt deze stoel zo oer-Hollands.

links

Aura Luz Melis, NEXT Architects, ‘Slow Glow Lamp’, 2010. De lichtbron is ondergedompeld in natuurlijke wax. De hitte uit het licht zal de wax langzaam doen smelten.

Meer weten

Bezoeken

‘Do it like Droog’
Museum Kranenburgh
www.kranenburgh.nl
t/m 21-05